

ձեռքով իր ոտքին և մի քանի օր է հիւանդ նըստած է տանը։

«Кавказ» լրագրի մէջ կարդում ենք հետեւեալ հետադիւր կովկասեան սարերից, փետրվարի 13-ից, լեղանակը պարզ չէ, խիտ ձիւն է գալիս, քամին շարունակուած է։ Յուրաքանչեւ 5 աստիճան է։ Բարձրիւնների ճանապարհը առայժմ ազատ է։»

«Тифл. Вѣстн.» լրագրին հաղորդում են, որ եկող շաբթի Թիֆլիսի ուսու դերասանական խումբը կը ներկայացնի ուսուերէն լեզուով Սունդուկեանցի «Պէպո» պիէսան, թարգմանութիւն Օպոլինիի։ Լրագիրը խել է որ դերերը այսպէս են բաժանուած. Պէպոյի դերը, ասում են, կը խաղայ պ. Ստրելուի, Գիքո, — պ. Պապ, Կակուլի — պ. Արքէն, Գարուսի, — պ. Չէրնով, Կէկէ, — պ. Ալէքսէիս և այլն։

Խնդրում ենք «Մշակի» օտար քաղաքացի բաժանորդներին իրանց հասցէները փոխելու ժամանակ ուղարկել խմբագրութեանը երկու 7 կոպէկանոց փոստի մարկաներ։ Եթէ ոչ աղբիւնները չենք փոխել։

Երէկ, փետրվարի 15-ին հեռագրով ուղարկեցինք Կ. Պոլիս, պ. Կիւպլիսեանին անունով, 2000 ռուբլ յօդուտ վաճառ սովատաններին Այդ գուժարից զեռ հրատարակուած չեն Ախալցխայի նուիրատուների անունները և Թիֆլիսի Աթոռնու քարվանսարայի վաճառականների անունները, որոնք նոյնպէս նուիրենք են հաւարել յօդուտ վաճառ սովատներին Այդ գուժարից 1000 ռ. տուել է պ. Կարապետ Պոպով փոթից, 100 ռ. Տէր-Միքայէլեան եղբայրները. 277 ռ. զանազան անձինք, 371 ռ. Ախալցխայի բնակիչները և 300 ռ. Աթոռնու քարվանսարայի վաճառականները (որոնք զարմեալ շարունակուած են նուիրենք հաւարել)։ Ուրեմն ընդամենը մինչև այսօր հաւաքվեցաւ 2048 ռ., որոնցից 2000 ռ. մենք ուղարկեցինք, ուրեմն մեզ մօտ մնում է 48 ռ.։ Բացի ստանից մեր վերջին անգամ «Արարատեան» ընկերութեանը ուղարկած 3000 ռուբլ գուժարի մէջ կար 122 ռուբլ յօդուտ վաճառ սովատաններին։ Ուրեմն յօդուտ վաճառ սովատաններին ընդամենը հաւաքվեցաւ մեր խմբագրութեան մէջ մինչև այժմ 2170 ռուբլ։

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Պրուսական պատգամաւորներին ներկայ ժողովում վիճարանութեան առարկայ է դարձել դաւանութիւնների միմիատրութեան թիւդ՝ ինչպէս։ Այս հարցը արդէն քանի անգամ է որ վիճարանութեան է եղծարկվել, բայց մինչև այժմ դեռ մի որոշ կեղծակցութեան չէ հասած։ Դաւանութիւնների միմիատրութեան մէջ, պատասխանելով պ. Կլոտցի առաջարկութեանը, ասաց, որ կառավարութիւնը մտադիր է զործարկել մայիսի օրէնքները մշտապէս։

Հետեւորդներ թող ծարտարախօսութիւնները, վիճարանութիւններն ու հակաճառութիւնները դեռ մինչև այժմ չը կարողացան լոյս գցել Կերմանիայի և Վատիկանի մէջ ունեցած յարաբերութիւնների վրա. ուրեմն չը նայելով երկրի ներկայացուցիչների թող ջանքերին, այնու ամենայնիւ զործի մէջ միշտ մի մութ կողմ է մնում, որի թիւերը կառավարութեան ձեռքերում պէտք է որոնել։

Մայիսի յետադիմական խիստ օրէնքները մշտապէս են զործարկուած, միայն այն միութարական յոյսով, որ նրանց զործարկութիւնն այժմ համեմատաբար աւելի մեղմ կը լինի քանի թէ պ. Ֆալկի միմիատրութեան օրով։ — Եթէ մեղմ էլ չը լինի, զոնե խոտանում են այդպէս անը։

Կերմանական մի լրագիր պատմում է, որ Բերլինից դէպի Կէնիգսբերգ տանող ճանապարհով

պարհի վրա կրակ յայտնվեցաւ այն գնացքի վազմունքից մէկում, որ տաքացրած էր շաղիով և որ տանում էր ռուսաց Կայսրուհուն դէպի Ս. Պետերբուրգ։ Գնացքը կանգնեցրին մօտ տասնհինգ րոպէ, և այդ ժամանակամիջոցում յաջողացրին հանգցնել կրակը։

Կերմանական մի քանի լրագիրներ լուր էին տարածել, որ Բերլինի ֆրանսիական դեսպան Սէն-Վալլիէ հրաժարական է ներկայացրել, և այդ լուրը արտառուպած էր ֆրանսիական մի քանի կիսապաշտօնական թերթերում. այդ իրողութիւնն արդէն ամենքի համար հաւանականութիւն էր ստացել, երբ պ. Սէն-Վալլիէ պաշտօնապէս յայտնեց իր կառավարութեանը, որ այդ լուրերը նրա ցանկութեան համաձայն չեն տարածված, հետեւաբար և նա մնում է իր պաշտօնի մէջ։ Այս առիթով «National Zeitung» լրագիրը յայտնում է, որ Սէն-Վալլիէի տեղը հաստատ մնալը ապացոյց է, որ ֆրանսիական կառավարութիւնը համակրում է այն քաղաքականութեանը, որ դեսպանը մինչև այժմ ներկայացնում էր գերմանական կառավարութեանը։

Բացի այս, նոյն գերմանական լրագիրն աւելացնում է հետեւեալը. «Մենք զգուշ ենք, որ այս գործը նշան է գերմանական և ֆրանսիական կառավարութիւնների բարեկամական յարաբերութիւնների շարունակութեանը։»

Կերմանական մամուլը սաստիկ թշնամաբար է վերաբերում դէպի Կերմանիայի դէմ զրկած մի յօդուածը, որ տպւած է «Times» լրագրի անցեալ համարներից մէկում։ «National Zeit.» լրագիրը բաղաւոր է համարում իւրան կարծիք, որ անգլիական մամուլը համաձայն չէ այդ յօդուածի յայտնած մտքերին, և թէ դա միայն մի մասնաւոր անհատի կարծիք է։

Անցեալ օրերս Ելզաս-Լօտարինգիայի պատգամաւորութիւնը մի ձով ճաշ տուց երկրի կառավարչին և միմիատրութեան անդամներին։

Մարշալ Մանտեօֆֆել պատգամաւորութեան նախագահի օտոտին պատասխանելով, ասաց հետեւեալ խօսքերը.

«Նորհակալ եմ ձեզից, պ. նախագահ, այն գեղեցիկ խօսքերի համար, որ դուք արտասանեցիք, ես խմում եմ պատգամաւորութեան անդամների կենացը — թողը նրա անդամներին, ներկայ թէ բացակայ, — որովհետեւ ես նուիրում եմ իմ օտոտը ամբողջ Ելզաս-Լօտարինգիային։ Սրբ դուք ձեզ հանգիստ կը զգաք, պարոններ, դուք կարող էք կատարեալ ազատութեամբ թարգման հանդիսանալ երկրի ցանկութիւններին, և ազատ զգացմունքներով ու ձեզ արժանի անկախութեան ոգով կատարել ձեր բարձր կոչումը։ Արանով դուք կարող էք ծառայել երկրի շահերին, և ես խմում եմ պատգամաւորութեան անդամների կենացը։»

Սակօնիայի ազնուականների ժողովում ընդունվեցաւ այն առաջարկութիւնը, որը պէտք է ներկայացնուի դաշնակցական խորհրդարանին, որպէս զի մի օրէնք հրատարակվի, որի զօրութեամբ կարելի լինէր ոչնչացնել վաշխառութիւնը։

Շուտով Բաւարիայի պատգամաւորների ժողովը կը գրադրի զօրքի աւելացնելու ծրագրի վիճարանութիւններով կարծում են, որ վիճարանութիւնները սաստիկ հետաքրքիր, հետեւաբար և սաստիկ աղմկալի կը լինեն։ Պատգամաւորներից մէկը — պ. Դալլէ մի առաջարկութիւն է ներկայացրել կառավարութեանը, որով նա հրաւիրում է բաւարական կառավարութեանը ներկայացնել այդ հարցի քննութիւնը դաշնակցական ժողովին։

Յաջորդ նիստերից մէկում կը քննվի այդ հարցը։

Պետութեան տարեկան բեւոյժեղ ներկայացված է դաշնակցական ժողովին. մուտքը

և ծախսը միասին հաշված, հաւասարում է 544,888,184 մարկի։

Պետութեան սովորական ծախսը հաւասարում է 467,409,487 մարկի, իսկ անցեալ տարի միայն ծախսը հասել է 77,478,697 մարկի։

ԻՏԱԼԻԱ

Յայտնում են, թէ կառավարութիւնը հաստատ որոշել է երկու նոր միմիատրութիւններ կազմել. մէկը զանաւորների համար, իսկ միւսը փոստային, երկաթուղիների և հեռագրական վաւարութիւնների համար։

Լրագիրները յայտնում են, որ վերջին օրերս Փարիզից մի զբոսաւոր գնացք (train de plaisir) հասաւ Հռոմ։ Ֆրանսիական ամբողջ զաւթականութիւնը, հաղարարութիւն մարդիկ, ինչպէս և մի քանի երաժշտական խումբեր գնացին երկաթուղու կայարանը, և «Լեցյէ» Բոսալիս, կեցցէ՛ Ֆրանսիա՛ աղաղակներով, ընդունեցին ճանապարհորդներին։

«Italia» լրագիրը հաղորդում է, որ զվիցեբական կառավարութիւնը պատրաստութիւններ է տեսնում, որպէս զի զաւաճող փոստային ծանրութիւնները Բոսալիս փոխադրելու համար Սէնզոմարգեան օդանւակով անցկացնել։

Այսպէսով Սէնզոմարգեան ճանապարհը մինչև անգամ երկաթուղու շինվելուց առաջ էլ աւելի յարմարութիւններ կունենայ երթեկեկութիւնների համար, քան թէ Մօնտէնէան ճանապարհը։

Այս վիթխարի տունէլը, որ այսքան ժամանակէ ի վեր այնքան բազմաթիւ աշխատող բազմութեամբ անգաղար փորում է, դեռ չէ վերջացել։ Ասում են, որ լեռան Բալիայի և Յուեիցերիայի երկու կողմից փորող մշակները այնքան մօտեցել են միմեանց, որ նրանք արդէն փոխադարձաբար լուծ են միմեանց աշխատութիւններին ձայնը, ուրեմն մի քանի շաբաթներից, թերեւ և մի քանի օրից յետոյ, նրանք արդէն միմեանց ձեռք կը սեղմեն, և աշխարհը ուրախանալով կօրհնէ նրանց աշխատանքը։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

«Daily News» լրագրի Կ. Պոլսի սեփական թղթախիցը հեռագրում է, փետրվարի 8-ից, Մերլայի վրայով հետեւեալ. «Երկու ժողովուրդներն են, որոնք բանտարկված էին Հայաստանի մէջ կատարվող բարբարոսութիւնները իրանց լրագրի մէջ նկարագրելու պատճառով, վերջապէս ազատութիւն ստացան, Հայոց պատրիարքի բողոքից յետոյ, Կառավարութիւնը արգելեց հայ լրագիրներին Հայաստանի մէջ կատարվող բարբարոսութիւնների վերաբերութեամբ մի որ և ինչ բան տպագրել։»

ԽԱՌՆԼՈՒՐԵՐ

Այսօր կատարվեցաւ ֆարիզում, փետրվարի 10-ին վախճանված սննատոր Իսահակ-Աղա զօլֆ Կրէմլէի թաղման հանգէը, որը իր հարկների ամենանշանաւոր փաստաբաններից մէկն էր։ Կրէմլէ ծնվեցաւ 1796 թ. ապրիլի 30-ին, Նիւմոմ, հրէայ ծնողներից, և իրաւաբանութիւնը ուսումնասիրեց Էքսում, ուր, 1817 թ. փաստաբան դարձաւ և նշանաւոր եղաւ իր ընդունակութեամբ զանազան քաղաքական դատար պաշտպանելու մէջ։ 1830 թ. ֆարիզի կառուցիւնական դատարանի փաստաբան նշանակվելով, նա շուտով մեծ անուն հանեց, որպէս զվաւոր պաշտպան ընդդիմադրական մի քանի զբոյժների և դէմօկրատների։ 1842 թ. Կրէմլէ պատգամաւորների ժողովի անգամ ընտրվեցաւ, որպէս Շի-

նիսի ներկայացուցիչ, և 1846 թ. նա նորից ընտրվեց 1848 թ. փետրվարի յեղափոխութենից յետոյ, նա ժամանակաւոր կառավարութեան անգամ դարձաւ և յանձն առաւ արդարադատութեան միմիատրութեան կառավարութիւնը։ Յետոյ նա օգնում էր իշխան Լուի-Նապոլէոնի կանդիդատութեանը, բայց երբ նա Ֆրանսիայի նախագահ ընտրվեցաւ, Կրէմլէ հակառակ կուսակցութեան հետ միացաւ և դարձաւ ընդդիմադրական կուսակցութեան ամենանշանաւոր հետեւորդներից մէկը։ 1851 թ. փետրվարի 2-ի պետական յեղափոխութենից յետոյ, նա քաղաքականութենից հեռացաւ և միայն դատաստանական պրակտիկայով էր պարապում։ Երկրորդ կայսերութեան անկումը կրկին կանչեց նրան դէպի քաղաքական ապարելը, և նա կրկին արդարադատութեան միմիատրութեան պաշտօնը ընդունեց, և 1870 թ. սեպտեմբերի 12-ին նրան Տուր ուղարկեցին իւրաքանչիւր միմիատրութենից ուղարկած պատգամաւորի հետ միասին թշնամուց չը գրաւած ճանապարհը կառավարելու համար։ Այս կառավարչական ամենանշանաւոր գործերն եղան Ալֆրիան երեք զեպարտամէնտների վրա բաժանելը Կրէմլէի առաջարկութեամբ, և Ալֆրիայի հրէաներին Ֆրանսիական քաղաքացիութեան իրաւունք տալը։ Երբ խաղաղութիւնը կապուեց յետոյ, աղգային ստորագրութիւն բացվեցաւ, Ֆրանսիան թշնամու դրաւումից շատ շուտ ազատելու համար, Ալֆր Կրէմլէն մեծանշանաւոր իր բոլոր մեծ կարողութիւնը տուեց հայրենիքի ազատութեան համար։ 1871 թ. փետրվարից նա Ալֆրիայի կողմից պատգամաւոր էր Ալգային ժողովում, որը, 1875 թ. Եւրոպայի նրան ապագայ սննատի ցմահ անդամ։ «Alliance Israelite universelle» անունով հրէական ընկերութեան հիմնադիր և նախագահ լինելով, նա իր հաւատակիցների բաղադրական և սօցիալական ազատութեան ամենաժիւր և առաջնակարգ պաշտպաններից էր։

Լօնդոնի «Independance Belge» լրագրին փետրվարի 8-ից հեռագրում են հետեւեալը. «Մարկիզ Սալիուրիլիի հիւանդութիւնը առաւել ևս սաստկացաւ. նա տիֆային հիւանդութեան մի սաստիկ տեսակովէ է վարակված։»

«Fremdenblatt» լրագիրը հաղորդում է որ Վիէնայի պոլիցիան, փետրվարի 7-ին, կաշնաւորեց սօցիալիստ Պրագերին, որը Լօնդոնի սօցիալիստների մասնաժողովի հրատարակած յեղափոխական բրոշյւրներ էր տարածում։ Պրագեր ամեն բան խոտովանվեց և նրան կը դատեն պետութեան դէմ դաւաճանութեան համար։

Լօնդոնի «Daily News» լրագրին Նէապոլից հեռագրում են հետեւեալը. «Անցեալ գիշեր Վէզուվ հրաբուխը զեղեցիկ տեսարան էր ներկայացնում։ Լաւայի նոր հեղեղները հոսում էին հիւսիս-արեւմտեան ուղղութեամբ։ Հրաբուխի բերանը կոնուսի ձև ունէր, որ պայծառ կարմիր գոյնով էր լոյս տալիս։»

Լօնդոնից հաղորդում են լրագիրներին, փետրվարի 10-ից, որ գլխաւոր թատրոնը Գուբլինում ամբողջապէս մոխիր դարձաւ։ Կարծում են, որ հրդեհի ժամանակ վեց մարդիկ են այրվել։

«ՄԵՃԱԿ» ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵՆԵՑ

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՐԳ, 14 փետրվարի։ Փետրվարի 6-ից մինչև 12-ի կառավարական թիւլիտէն։ Այս շաբաթվայ ընթացքում Կայսրուհու առողջութիւնը փոքր ինչ լաւացաւ։ «С. Петербургскія Вѣдомости» լրագիրը հաղորդում է, որ բարձրագոյն խորհուրդ է կայանում, որին կենդարկվին բոլոր գեներալ-նահանգապետութիւնները։ Նախագահ է նշանակվում Լօրիս-Մէլիքով, որը երէկ պետական խորհուրդի անդամ նշանակվեցաւ։ Գուրկո հետեւում է ժամանակաւոր գեներալ-նահանգապետութեան պաշտօնից և Պետերբուրգէ շրջանի զվարդպետի զօրքերի հրամանատարի օգնական է մնում։ Տիւպոլիս նշանակվում է Ս. Պետերբուրգի կամենդատ, Ձմերային Պալատի մէջ ծառայողների վրա հսկելու իւրաւունքով։

Կ. ՊՈԼԻՍ, 12 փետրվարի։ Պոլիցիան գտաւ Պապադոպոլոս անունով մէկի մօտ ուսուիրելու դիտակային մեքենայ, փորձելիս այն յայտնեց, որ նա Աղլիայի հովանաւորութեան տակ է գտնվում։ Կարկանդակ են, որ սուլթանի կենսի դէմ դաւադրութիւն կար։

ԽՈՐԱԳԻՐ—ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉ ԳԻՒՂՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ